

B.A Semester - 3 (NEP-2020) Examination

OCT/NOV-2025

Indigenous Medicinal System (Indian Knowledge System)

Time: 1:00 Hours

Marks:25

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧(A) નીચેનાં કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો સવિસ્તર ઉત્તર આપો. (05)
- 1) ઔષધવિજ્ઞાનના પ્રારંભિક ભારતીય જ્ઞાન વિશે અથર્વવેદ શું જણાવે છે?
 - 2) પરંપરાગત રોગ વ્યવસ્થાપનમાં આહાર પદ્ધતિઓની ભૂમિકાનું વર્ણન કરો.
- પ્રશ્ન-૧(B) ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ એક) (04)
- 1) વૈદિક ગ્રંથોમાં આધ્યાત્મિક અને શારીરિક ઉપચાર કેવી રીતે એકબીજા સાથે જોડાયેલા છે તેનું વર્ણન કરો.
 - 2) પરંપરાગત ચિકિત્સકો રોગોને કેવી રીતે ઓળખે છે અને તેનું વર્ગીકરણ કરે છે?
- પ્રશ્ન-૨(A) નીચેનાં કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો સવિસ્તર ઉત્તર આપો. (05)
- 1) સંકલિત આરોગ્ય સંભાળમાં હર્બલ દવાની ભૂમિકાનું વર્ણન કરો.
 - 2) હર્બલ ઉપાયોના ઉપયોગના મુખ્ય આરોગ્ય લાભો શું છે?
- પ્રશ્ન-૨(B) ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ એક) (04)
- 1) હર્બલ દવાઓનો ટૂંકમાં ઇતિહાસ લખો.
 - 2) વિવિધ ઔષધીય સંરચના (ફોર્મ્યુલેશન) વિશે લખો.
- પ્રશ્ન-૩ નીચેનાં સાત પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ પાંચ પ્રશ્નોનાં ઉત્તર એક વાક્યમાં આપો. (04)
- 1) હર્બલ શબ્દ મૂળ કઈ ભાષામાંથી આવેલ છે ?
 - 2) ત્રિદોષ ક્યાં ક્યાં છે ?
 - 3) પિત્ત દોષમાં ક્યાં બે પંચમહાભૂતની પ્રધાનતા છે ?
 - 4) નાભિ સ્થાનમાં સ્થિત વાયુનું નામ શું છે ?
 - 5) આયુર્વેદ અનુસાર રસનાં કેટલાં પ્રકાર છે ?
 - 6) આયુર્વેદ અનુસાર વિપાક એટલે શું ?
 - 7) વિપાકનાં કેટલાં પ્રકાર છે અને ક્યાં ક્યાં ?

ENGLISH VERSION

- Que.1(A) Describe in Detail (any one). (06)
- 1) What does the Atharvaveda reveal about early Indian knowledge of pharmacology?
 - 2) Describe the role of dietary practices in traditional disease management.
- Que.1(B) Write a short note (any one). (04)
- 1) Describe how spiritual and physical healing are interlinked in Vedic texts.
 - 2) How do traditional healers identify and classify diseases?
- Que.2(A) Describe in Detail (any one). (06)
- 1) Describe the role of herbal medicine in integrative healthcare.
 - 2) What are the key health benefits of using herbal remedies?
- Que.2(B) Write a short note (any one). (04)
- 1) Write about the short history of herbal medicines.
 - 2) Write about different medicinal formulations.
- Que.3 Answer the questions in one sentence. (any five from seven) (05)
- 1) From which language does the word "herbal" come?
 - 2) Where are the three doshas?
 - 3) Which two of the five major elements are predominant in pitta dosha?
 - 4) What is the name of the air located in the navel?
 - 5) How many types of Rasa are there according to Ayurveda?
 - 6) What is Vipak according to Ayurveda?
 - 7) How many types of Vipak are there, and where are they?
